

Svetlana Rudzierskaia

**BISERICA
ORTODOXĂ**

ROOSSA

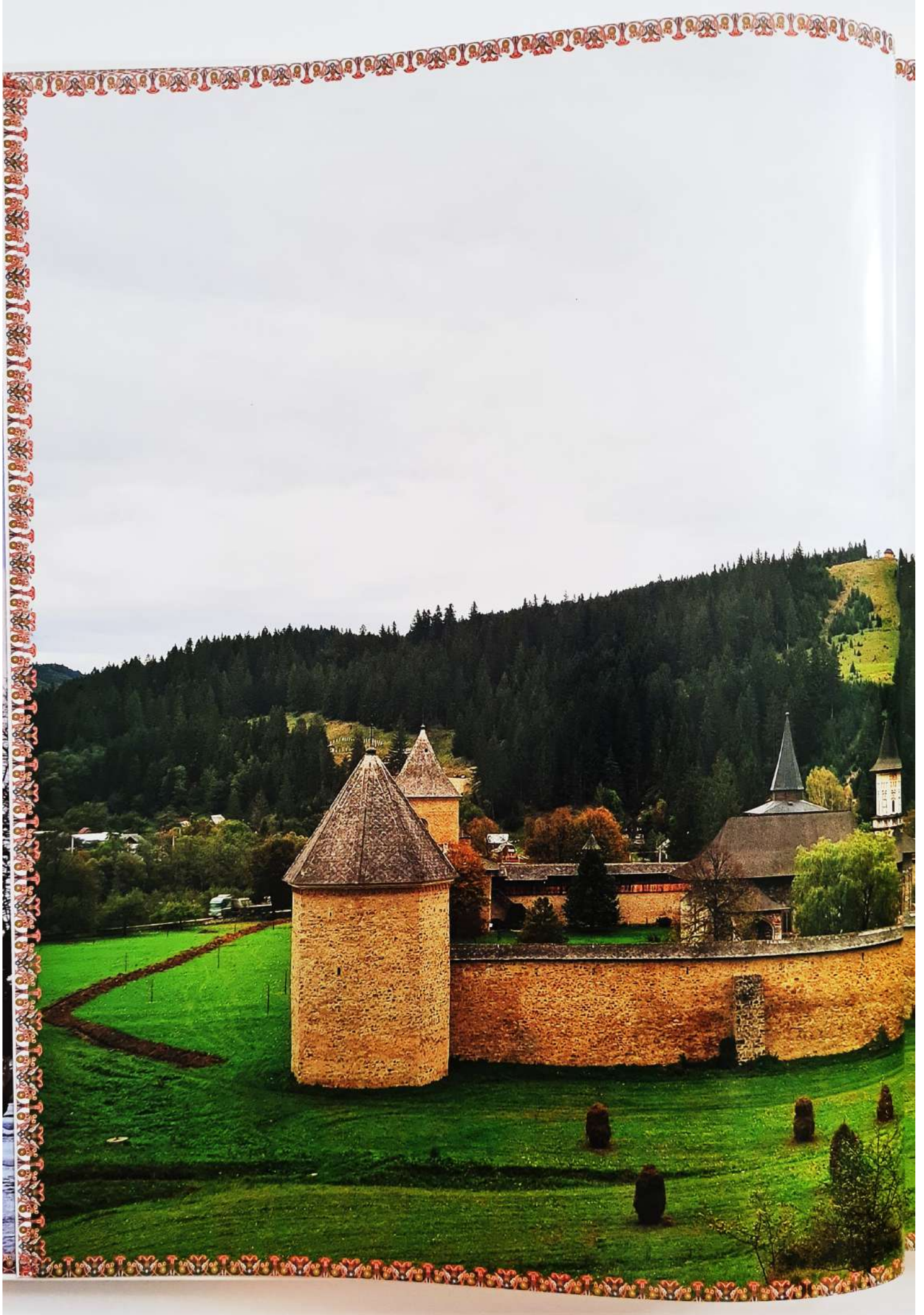
Iubiți părinți și fii ai Bisericii noastre strămoșești,
Prin binecuvântarea lui Dumnezeu, Care, în planul Său pentru
lume, pe toate le orânduiește după a Sa voie și veșnică știință,
V-a încredințat sfânta misiune de educare, modelare și pregătire
pentru viață a tinerelor vlăstare. Părintește Vă îndemn, în acest
ceas de praznic, să păstrați unitatea și sfințenia familiei, să
puneți în sufletele curate și nevinovate ale copiilor învățăturile
sfinte, bune și folositoare. Insuflați-le respectul pentru viața
proprie și a semenilor și determinați-i să se simtă responsabili
față de întreaga creație. Deschideți-le inimile ca să-L primească
pe Hristos – Domnul Vieții. În rădăcinați în ei creștineștile valori
morale și spirituale ale neamului nostru. Istoria ne-a dovedit cu
prisosință că izvorul dăinuirii noastre a fost Hristos și Biserica
Sa, întemeiată de El pe vatra noastră străbună. Iar prezentul
ne arată că nu poate exista o schimbare reală și profundă a
societății, fără schimbarea lăuntrică a omului.

*Pastorală P.S. Ambrozie,
Episcop al Giurgiului*

Design interior:
Dmitri Melkozerov
Design copertă:
Veronica Grabovski

© ROOSSA, design și machetare, 2012

Drag cititor,

Cartea pe care o ții în mâini este menită să te ajute pe tine și pe apropiații tăi să obțineți o reprezentare corectă și precisă despre creștinism.

Adesea, cei care se află la începuturile studierii bazelor credinței creștine se trezesc în fața unor obstacole pe care uneori le depășesc cu greu și credincioșii „cu vechime”. Ce este mai important să afle un neinițiat despre religia ortodoxă? Care sunt răspunsurile la întrebările ce apar atunci când venim la biserică și participăm la slujbele religioase? Care sunt principalele sărbători religioase și posturi? Cum să ne comportăm în timpul slujbei religioase? Cum trebuie să ne rugăm, atunci când ne aflăm în biserică? Unde punem lumânările pentru cei vii și unde pentru cei morți? Cum să ne pregătim de un botez, de o mărturisire, de o cununie? Enciclopedia „Biserica Ortodoxă” conține răspunsurile la acestea și la multe alte întrebări. În carte au fost incluse datele principale despre istoria și arhitectura bisericilor ortodoxe, despre dezvoltarea iconostasului, despre titlurile și veșmintele clerului și călugărilor ortodocși, despre apariția sărbătorilor religioase și a posturilor etc. Aici veți afla despre simbolurile utilizate în biserici și despre interpretarea corectă a momentelor principale din slujbele bisericesti; se explică rânduielele bisericesti și căile pe care le-a ales Domnul pentru a intra în legătură cu omul; de asemenea, este descris drumul parcurs de sufletul omenesc după ce s-a încheiat viața lui pământească.

În această carte există răspunsuri la întrebările cele mai neașteptate: Câte zile durează Sărbătoarea Paștelui? La ce oră începe ziua în biserică și de ce rugăciunea de seară o precede pe cea de dimineață? Când pentru prima dată se citește în biserici rugăciunea lui Efreim Sirul? Ce trebuie să faci dacă ai decis să devii preot? Cum să te rogi dacă îți vine greu sau îți este lene? Ce deosebire este între rânduiele și ritualuri?

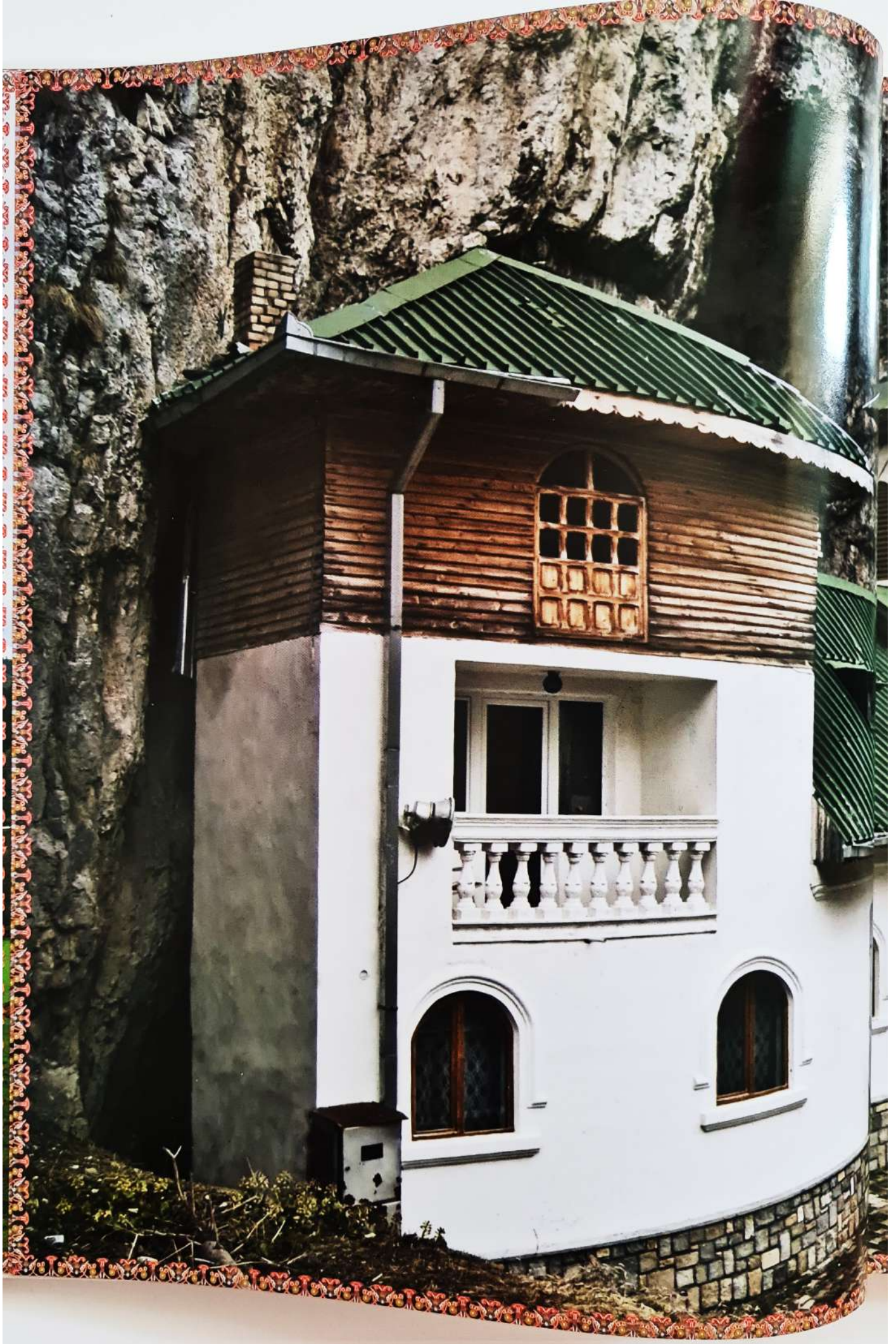
În carte, tema Bisericii Ortodoxe este dezvoltată din cele mai diverse puncte de vedere. Pentru că între omul credincios și biserică – lăcașul Cerului pe Pământ – există foarte multe legături: în biserică omul se întâlnește cu Dumnezeu și discută cu el în clipele de tristețe sau de bucurie, sub bolta bisericii omul mănâncă din Pâinea Vieții și-și eliberează sufletul de puterea păcatului, aici primește binecuvântarea Domnului pentru a se căsători și a-și servi aproapele, aici se roagă pentru sănătatea celor dragi și pentru sufletul celor plecați din lumea aceasta.

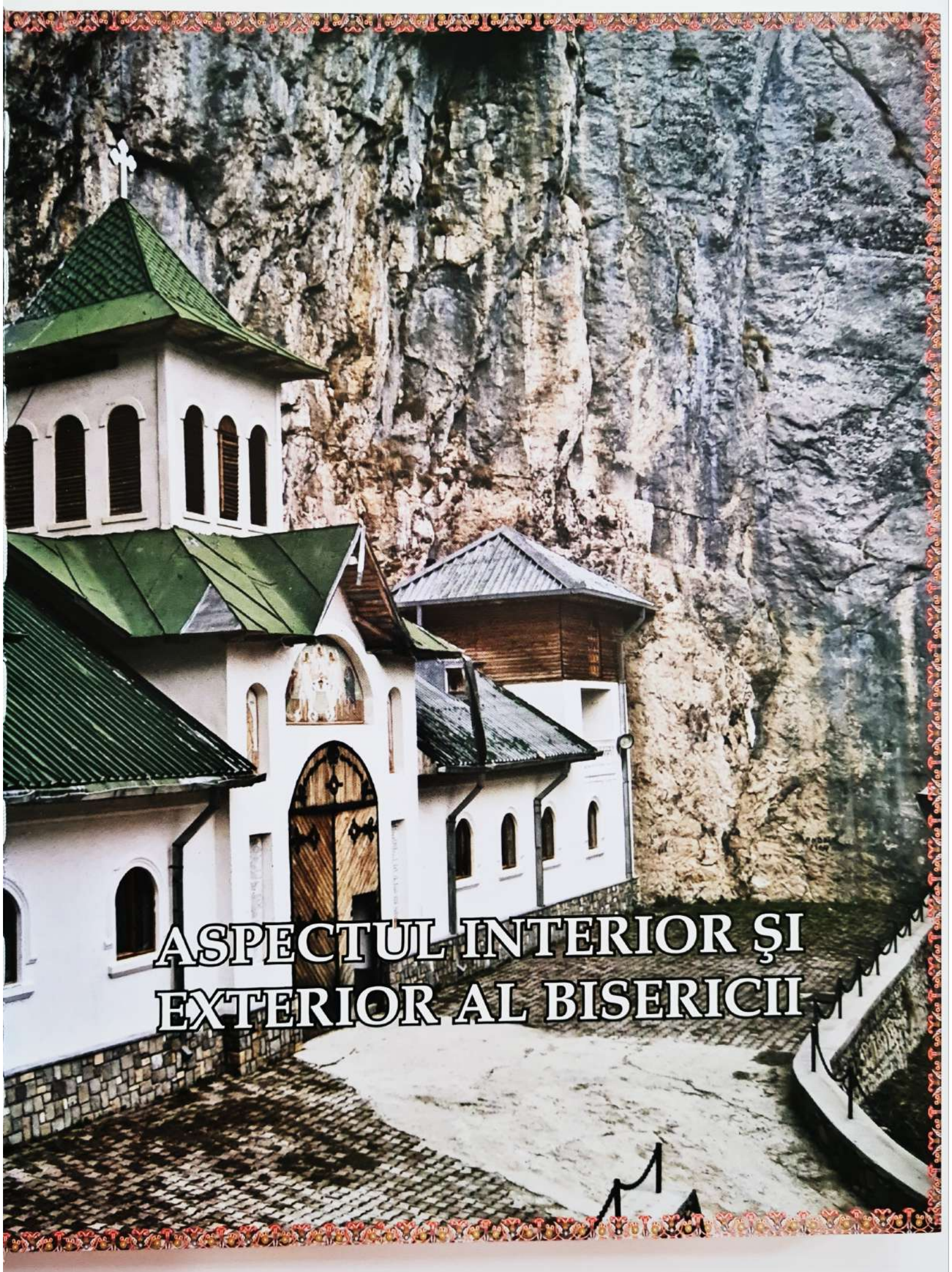
În fața lui Dumnezeu toți sunt vii – astfel spune învățătura ortodoxă, și anume în biserică – Lăcașul Domnului – se întrunesc toate sufletele – ale celor vii și ale celor adormiți pe veci – și aici ele comunică unul cu altul: sufletele trăitorilor pe Pământ și ale celor din Ceruri. Pentru ca acest fenomen unic al cultului ortodox să fie cât mai relevant, în carte sunt date cele mai bune fotografii ale bisericilor ortodoxe. Vă dorim ca această carte, „Biserica Ortodoxă”, să vă bucure privirile și să vă aline sufletul.

◀ p. 3 Biserica Adormirii Sfintei Fecioare Maria. Văratec. Construită în anul 1808

◀ p. 4-5 Mănăstirea din Sinaia. Întemeiată în anii 1690-1695

◀ Biserica Reîntregirii. Alba-Iulia. Construită în anii 1921-1923

ASPECTUL INTERIOR ȘI EXTERIOR AL BISERICII

ASPECTUL INTERIOR ȘI EXTERIOR AL BISERICII

Sfântul Ierarh Nicolae,
Arhiepiscopul Mirelor
Lichiei

◀ Mănăstirea Ialomița.
Întemeiată în secolul al
XVI-lea

▶ Clopotnița. Alba-Iulia.
Construită în anii 1921-
1923

ISTORIA APARIȚIEI BISERICII

Până la venirea pe lume a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Biserica Creștină avea două prototipuri: cortul, construit de către Moise, proorocul și mentorul iudeilor, și templul din Ierusalim, ridicat de către Solomon, regele evreilor (a. 970-930 î.Hr.). Conform Vechiului Testament, ambele biserici au fost create din însăși porunca lui Dumnezeu.

CORTUL LUI MOISE

Când profetul Moise a condus fuga poporului evreu din Egipt, ajungând pe vârful muntelui Sinai, a primit de la Dumnezeu Tablele (lespezi de piatră) Celor Zece Porunci, cunoscute de noi ca Decalog. Tot atunci Moise a auzit vocea lui Dumnezeu: „Și așa să înjghebezi cortul după modelul care îți s-a arătat în acest munte” (Ieșirea, 26, 30). Moise l-a construit cam într-o jumătate de an; aceasta era o construcție piramidală din țesături scumpe atârinate de stâlpi. În cort se afla Chivotul Legii, o ladă în care se păstrau Tablele Celor Zece Porunci ale lui Dumnezeu, cupa cu mana cerească, ce hrănise poporul evreu pe parcursul a patruzeci de ani de pribegie în pustiu, sceptrul lui Aaron, fratele lui Moise, desemnat să fie primul preot.

În cort, slujeau preoții. Tot acolo, profetul Moise stătea de vorbă cu Dumnezeu, ascultându-I poruncile. Cortul era locul unde se rezolvau litigii și neînțelegeri.

Construcția cortului permitea dezasamblarea, mutarea și asamblarea ulterioară. Chivotul Legii a însoțit poporul evreu în timpul pribegiei, iar atunci când evreii au pășit pe Pământul Făgăduinței cortul a fost instalat în Galgala, iar apoi mutat în Șilo.

TEMPLUL DIN IERUSALIM

Cortul proorocului Moise le-a servit evreilor timp de 480 de ani, după care împăratul Solomon a construit în Ierusalim, pe muntele Moria, o superbă biserică din piatră, unde a fost mutat Chivotul Legii cu toate lucrurile sfinte. După aceea, cortul nu mai este pomenit în Vechiul Testament.

Templul lui Solomon a fost construit în șapte ani și jumătate; în timpul sfințirii lui, din cer a pogorât un nor misterios și Solomon a auzit glasul lui Dumnezeu: „Ți-am auzit rugăciunea și cererea ta către Mine și ți-am îndeplinit toate după numele Meu acolo în veci și vor fi ochii și inima Mea acolo în toate zilele.” (3 Regi, 9, 3-9). De atunci, templul din Ierusalim a devenit centrul vieții religioase a mult încercatului

ASPECTUL INTERIOR ȘI EXTERIOR AL BISERICII

Adormirea Maicii
Domnului

Nașterea Domnului

popor evreu. Templul înălțat de Solomon a fost distrus în anul 589 î.Hr., de hitiți, în timpul invaziei lui Nabucodonosor, regele Babilonului. În anul 500 î.Hr. el a fost reconstruit, fiind numit „Al doilea Templu din Ierusalim”, în care, conform Evangheliei, a propovăduit și Iisus Hristos.

Templul lui Solomon precum și cortul lui Moise erau alcătuite în interior din trei părți: curtea (ea poate fi identificată cu pridvorul Bisericii Creștine), sanctuarul (poate fi identificat cu însăși biserica) și Sfânta Sfintelor (poate fi identificată cu altarul). Similitudinea aceasta este mai mult formală, deoarece biserica și prototipurile ei din Vechiul Testament sunt implicate în slujbe în mod diferit. În așa fel, partea principală a slujbei din Vechiul Testament – sacrificiul simbolic de sânge – se producea în curte, unde se afla altarul. În Sfânta Sfintelor preotul putea intra numai o dată pe an. În Biserica Ortodoxă Creștină, principala parte a slujbei se petrece în altar și semnifică sacrificiul real, nu simbolic, al „Jertfei celei Nesângeroase” pentru iertarea păcatelor.

CAMERA DIN SION

În timpul vieții pământești a lui Iisus Hristos prototipul Bisericii Creștine a devenit Camera din Sion, mare și luminoasă, așa cum era în casa unde Hristos și ucenicii Săi s-au adunat să mănânce paștile. Masa lor comună a fost numită Cina cea de Taină. Atunci, în timpul mesei, Mântuitorul a luat pâinea, a rupt-o și, dându-le apostolilor, a spus: „Luați, mâncați, acesta este trupul Meu”, apoi le-a dat și paharul cu vin, spunând: „Beți dintru acesta toți, fiindcă acesta este Sângele Meu care, pentru voi și pentru mulți, se varsă spre iertarea păcatelor” (Matei, 26, 26–28). Această transformare misterioasă a pâinii și vinului în Trupul și Sângele lui Hristos a fost numită Euharistie ori taina Sfintei Împărtășanii, care a devenit principala taină a creștinilor și fundamentul slujbei ortodoxe.

Camera din Sion se afla în una din casele din Ierusalim de pe dealul Sionului. Aceasta era o odaie încăpătoare, care se găsea la nivelul superior, chiar sub acoperiș, departe de gălăgia străzii. Era un loc ideal pentru adunări și rugăciuni, unde ucenicii lui Hristos au continuat să se adune chiar și după trădarea lui Iuda, când au rămas fără Învățătorul lor. În locuința din Sion a avut loc și pogorârea Sfântului Duh asupra apostolilor – eveniment care a stat la temelia Bisericii Creștine. Din Noul Testament e cunoscut faptul că apostolii și – după exemplul lor – primii creștini, deși au continuat să se roage în Templul din Ierusalim, săvârșeau taina împărtășaniei în case de locuit, unde se rugau, citeau cărți sfinte, ascultau pericopa și, la masă, în timp ce mâncau „în

veselie și cu inimă curată”, frângeau pâinea (Euharistie). Lucrurile necesare pentru aceasta credincioșii le aduceau cu ei, și de aceea creștinii puteau să se adune acolo unde le era mai ușor, adică puteau schimba locul adunărilor. Așadar, în timpul apostolilor, ideea de „biserică” nu era legată de un edificiu separat, anume construit.

Imaginea camerei din Sion – „mare, așternută gata” (Marcu, 14, 15) – figurează până acum în bisericile ortodoxe, despre ea amintind ornamentul în formă de „prosoape”, care încercuiește perimetrul peretelui bisericii la înălțimea de 1–2 m de la podea.

BAZILICI ȘI CATACOMBE

Mulți romani aderaseră la noua religie. În scurt timp, creștinii nu mai încăpeau într-o casă obișnuită și – numărul lor crescând repede – au început să folosească pentru rugăciuni casele romanilor credincioși înstăriți, precum și clădirile-bazilici care se găseau în orașele mari ale Imperiului Roman.

Bazilica era o clădire dreptunghiulară alungită, despărțită în interior în trei-patru nave, de rânduri de coloane, cu partea centrală înaltă și largă.

Bazilica avea tavan plat și acoperiș cu două pante, iar ferestrele, plasate deasupra, asigurau încăperii o abundență de lumină. Intrarea în bazilică se făcea pe la un capăt, în capătul opus fiind altarul, marcat în exterior cu o proeminență semirotundă (absidă). Construcția amintea o navă; tipul respectiv de biserică creștină există și în zilele noastre.

Când au început prigonirile creștinilor, bisericile le erau distruse. Atunci, adepții lui Hristos au decis să se adune în catacombele Romei – grote subterane în tuf cu lungimea de 150–170 km.

Romanii numeau catacombele „loc de odihnă”, deoarece, tradițional, ei înmormântau acolo decedații. Treptat, creștinii au început să folosească numeroasele încăperi ale catacombelor nu numai pentru rugăciuni comune și efectuarea Euharistiei, dar și pentru înmormântarea fraților întru credință.

Bisericile din catacombe sunt monumente unice ale creștinismului timpuriu, ele având forma unei corăbii.

În partea estică a încăperii se construia o nișă semirotundă, unde erau plasate mormintele martirilor, care erau separate de restul bisericii printr-un grilaj jos.

După partea medie a încăperii urma pridvorul, destinat celor ce se pocăiau. Mormântul martirilor servea drept Sfânta Masă pentru efectuarea tainei împărtășaniei; această tradiție s-a înrădăcinat în creștinism pentru totdeauna: în

Arhanghelul Mihail –
Mănăstirea Govora

Arătarea Mântuitorului
lui Toma